

Informe final

1) DADES DEL PROJECTE

Projecte concedit a la convocatòria de Projecte d'innovació docent del Programa de Millora i Innovació Docent

Títol del projecte: Aplicació de vídeos a la docència d'economia per a no economistes

Codi del projecte: 2014PID-UB/062

Nom i Cognoms del responsable: Jorge Calero

Departament: Economia

Data de signatura de l'acceptació del projecte: 13 de novembre de 2014

2) RESUM I DESCRIPTORS

2.1. Resum (150- 200 paraules)

(a) plantejament inicial (justificació i objectius)

El present projecte va proposar la introducció de material complementari per a les assignatures, on la novetat vindria determinada pel format d'aquest material. En concret, es proposava la utilització de pel·lícules de vídeo de diferent durada. Els vídeos educatius constitueixen un mitjà didàctic que facilita el descobriment de coneixements i l'assimilació d'aquests per part dels alumnes.

(b) context

El context està definit per la docència d'assignatures de l'àrea de l'Economia a alumnes no economistes, en concret de la Facultat de Dret. Els ensenyaments específics són els de Dret i Ciències Polítiques i de l'Administració.

(c) aplicació

La intervenció va consistir en utilitzar vídeos documentals (de diferent metratge) com a un element essencial del procés pedagògic.

(d) resultats previstos i assolits

Els objectius quantificables finals es van fixar en quatre àmbits: Increment de l'assistència, increment de la participació als debats, millora de la qualitat dels treballs i millora de l'avaluació final. Tots quatre àmbits han millorat durant el període de l'aplicació del programa.

2.2. Descriptors

Línies d'innovació vinculades

- E1: Aprenentatge autònom
- E5: Elaboració de projectes
- C4: Avaluació continuada

Paraules clau (màxim 5): vídeos, Youtube, debats, elaboració crítica

3) MANCANCES DETECTADES

Quines són les característiques específiques del context d'aplicació?

El context d'aplicació està definit pel tipus d'estudiant i d'ensenyament, no específicament orientat a l'Economia. L'ensenyament d'Economia per a no-economistes ha d'estar orientat a superar les limitacions (en quant a la metodologia i l'instrumental) dels estudiants en aquestes àrees i, també, a incrementar l'interès per uns continguts amb els quals no tenen una gran afinitat.

Quins problemes es van detectar inicialment?

- Falta d'interès per part dels alumnes davant els plantejaments teòrics a les assignatures de l'àmbit de l'Economia.
- Gran interès per part dels alumnes per conèixer aspectes molt aplicats (relacionats sobretot amb la crisi econòmica) coberts d'una manera molt poc rigorosa per part dels mitjans de comunicació.
- Carències dels alumnes d'ensenyaments no estrictament econòmics en l'àmbit de l'instrumental formal i estadístic per abordar els problemes econòmics.

Com i quan s'ha considerat la necessitat de portar a terme l'actuació docent innovadora?

La necessitat es va identificar com a conseqüència de dos elements:

- la participació, l'any 2012, dels professors Calero i Choi al projecte "Creación de material audiovisual docente: ¿cómo puede ayudarnos en la asignatura de Estadística Teórica?", dirigit per la professora María Gil i seleccionat a la Convocatoria CEyE-L2/2 de "Proyectos para el Desarrollo de las Enseñanzas UAM 2012", de la Universidad Autónoma de Madrid.
- La participació, l'any 2013, del professor Marc Balaguer com a director i guionista al documental de llarg metratge "Por qué?! Una crisis endémica".

4) OBJECTIUS

En quin aspecte de la docència o aprenentatge s'ha incidit?

- Capacitat de relacionar conceptes teòrics amb problemes socials concrets, com ara per exemple els derivats de la Gran Recessió
- Capacitat de generalitzar les situacions exposades als vídeos.
- Capacitat d'exposar idees pròpies en debats generats a partir de la visualització dels vídeos.
- Capacitat de desenvolupar crítiques raonades.

Quins han sigut els objectius generals? i els específics?

Objectiu general:

Aquest projecte es plantejava la introducció de material complementari per a les assignatures, on la novetat vindria determinada pel format d'aquest material. En concret, es plantejava la utilització de pel·lícules de vídeo de diferent durada. Els vídeos educatius constitueixen un mitjà didàctic que facilita el descobriment de coneixements i l'assimilació d'aquests per part dels alumnes. Aquesta forma de transmissió d'informació pot motivar l'alumnat, ja que la imatge en moviment i el so permeten captar millor la seva atenció.

Objectius específics:

- Motivar als alumnes a través de l'ús de les noves tecnologies, d'una banda, i de materials d'actualitat i propers relacionats amb l'economia.
- Des del punt de vista del professor, aquest projecte ha tingut com objectiu subsidiari ampliar i millorar els coneixements del professorat sobre l'ús de noves tecnologies, desenvolupant competències com: preparació de guions per debats i discussions posterior, treball posterior amb els guions a l'aula, establiment de relacions entre els vídeos i altres materials (articles, per exemple), etc.. Amb això, es pretén explorar una nova via d'introducció de noves tecnologies en la docència, en un aspecte encara poc explorat en el cas de les assignatures de la Facultat de Dret, si bé altres especialitats sí vénen utilitzant el material audiovisual com complement a les classes magistrals (sobretot en Psicologia o Medicina, per exemple).

En termes generals, quina/es estratègies s'han portat a terme per incidir sobre les mancances detectades?

- Increment de la participació dels alumnes, a partir de les discussions establertes després del visionat dels vídeos.
- Referències contínues al material audiovisual ja visualitzat durant les explicacions teòriques.
- Vinculació de l'avaluació al material audiovisual.

5) DESENVOLUPAMENT DE L'ACTUACIÓ

Quines activitats s'han portat a terme per tal d'assolir els objectius?

- Visionat de documentals complets
- Visionat de fragments de documentals intercalats amb les explicacions a classe.
- Discussió a classe posterior al visionat dels documentals
- Incorporació a l'avaluació (pràctica d'avaluació contínua) d'elements relacionats amb el material audiovisual utilitzat.

- Incorporació a l'avaluació (prova de síntesi) d'elements relacionats amb el material audiovisual utilitzat.

Ha calgut modificar alguns dels objectius inicials? Quins i per què?

No, no ha calgut modificar els objectius inicials.

Com s'han desenvolupat les activitats previstes pel que fa a temps, fases proposades, etc.?

Les activitats s'han aplicat durant tres cursos:

- Segon semestre del curs 2014-15
- Curs 2015-16
- Curs 2016-17

Les assignatures on s'ha aplicat el projecte han estat les tres seleccionades inicialment:

- Economia Política, ensenyament de Dret a la Facultat de Dret.
- Hisenda Pública, ensenyament de Ciències Polítiques i de l'Administració a la Facultat de Dret.
- Economia i Estat del Benestar, ensenyament de Ciències Polítiques i de l'Administració a la Facultat de Dret.

Quins recursos, programes, qüestionaris, instruccions, materials o altres s'han utilitzat per a l'aplicació del projecte?

- Guions previs orientatius, per assenyalar els punts més importants, d'entre els rellevants per a l'assignatura, de cada vídeo.
- Guions per orientar les discussions posteriors a l'aula.
- Guions per orientar els treballs escrits (pràctiques avaluables) basades en els vídeos.
- Preguntes al les proves de síntesi.

S'han produït canvis o adaptacions pel que fa a l'organització, plantejament, materials utilitzats o actuacions inicialment previstes? Quins i per què?

No, no s'ha produït cap canvi ni adaptació.

Quins problemes han aparegut durant el procés? Com s'han solucionat?

Problemes derivats de la baixa qualitat dels equips de reproducció (projectors) i dels ordinadors a les aules. Els problemes no s'han solucionat i la qualitat del visionat ha estat baixa.

En el cas de disposar-ne, com s'ha gestionat el finançament i a quins àmbits o recursos s'ha destinat?

No s'ha disposat de cap finançament.

6) AVALUACIÓ, RESULTATS I INTERPRETACIÓ

6.1. Avaluació

Quins indicadors d'avaluació s'han escollit?

- Assistència a classe (percentatge global de classes assistides sobre total de classes).
- Percentatge d'alumnes aprovats en primera avaluació
- Percentatge d'alumnes aprovats en primera avaluació o en reavaluació.
- Puntuacions a les avaluacions de l'assignatura i el professorat mitjançant enquestes per part dels alumnes

Quin/s han sigut els instruments d'avaluació que s'han utilitzat?

- Taules d'assistència (signatures)
- Resultats de les proves d'avaluació continuades i de síntesi.
- Enquestes de valoració de l'assignatura i el professorat per part dels alumnes.

Quin ha estat el procediment per a la recollida de dades?

- Taules d'assistència, resultats de l'avaluació
- Utilització dels resultats de les enquestes dels alumnes.

L'enfocament de l'avaluació escollit ha sigut el més encertat per evidenciar els resultats tenint en compte la seva relació amb els objectius de la proposta?

Ha estat suficientment encertat, tenint en compte que el projecte no disposava de recursos addicionals com per a desenvolupar un sistema d'avaluació de l'impacte del projecte més rigorós.

6.2. Resultats i interpretació

Quins han sigut els resultats quantitius i qualitius obtinguts?

Els objectius quantificables finals es van fixar en quatre àmbits: Increment de l'assistència, increment de la participació als debats, millora de la qualitat dels treballs i millora de l'avaluació final. Tots quatre àmbits han millorat durant el període de l'aplicació del programa (dades referides a les assignatures de Ciències Polítiques i de l'Administració):

- Increment de l'assistència: millora agregada de 7 punts percentuals (classes assistides / classes totals).
- increment de la participació als debats: valoració qualitativa positiva.
- millora de la qualitat dels treballs: les puntuacions dels treballs han pujat significativament (0,8 punts de mitjana).
- millora de l'avaluació final: s'ha incrementat entorn a 5 punts la proporció d'alumnes aprovats en primera avaluació o en reavaluació

Hi ha hagut una correspondència entre els resultats obtinguts i els objectius plantejats?

Sí, hi ha hagut una correspondència. No es possible, en puritat, establir una relació causal entre l'aplicació del programa i la millora en tots quatre àmbits. Tanmateix, sembla raonable pensar que aquesta relació causal existeix, atès que la resta de variables referida al tipus d'estudiant i la resta de l'entorn van romandre constants.

S'han registrat millores en els resultats? I al procés d'aprenentatge? S'ha generat un tipus d'ajuda/intervenció docent més encertada per les necessitats dels alumnes?

Sí (veure resultats a la primera pregunta de l'apartat 6.2). Crec que la docència, durant l'aplicació d'aquest programa, ha estat més adequada a les necessitats dels alumnes que anteriorment.

7) VALORACIÓ DE L'EXPERIÈNCIA

Els resultats obtinguts fan viable l'aplicació del nou plantejament docent? En cas contrari, quines modificacions caldria aplicar?

Resulta viable l'aplicació del mateix plantejament als propers cursos, sense modificacions importants.

S'ha fet o es preveu fer difusió dels resultats obtinguts (articles, congressos, publicacions...)?

No s'ha fet, de moment, difusió dels resultats obtinguts.

Com es valora l'experiència per part dels implicats (professor i alumnat)? Quin és el grau de satisfacció?

L'experiència ha estat molt satisfactòria, des del punt de vista del professorat i, també, dels alumnes (en funció dels resultats de les enquestes).